

Αρείου Πάγου: 131/2007

Πηγή: ΕΑΕΔ ΙΚΑ 494/2008, σελ. 185

Ανικανότητα από εργατικό ατύχημα και αποζημίωση

Επί εργατικού ατυχήματος από βίαιο συμβάν κατά την εκτέλεση της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής και ο μισθωτός υπέστη πλήρη διαρκή ανικανότητα δικαιούται την προβλεπόμενη νόμιμη αποζημίωση. Αποζημίωση ναυτικού και χρόνος ναυτολόγησης.

Πρόεδρος: ο κ. ΣΠ. ΚΟΛΥΒΑΣ

Εισηγητής: ο κ. Μ. –Φ. ΧΑΤΖΗΜΑΝΤΑΖΗΣ

Δικηγόροι: οι κ.κ. ΧΡ. ΜΟΣΧΟΣ – ΔΕΥΚ. ΡΕΔΙΑΔΗΣ

Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1 και 3 του ν. 551/1915, που κωδικοποιήθηκε με το β.δ. της 24.7.1920, προκύπτει ότι, επί εργατικού ατυχήματος από βίαιο συμβάν, ο εργάτης ή ο υπάλληλος, ο οποίος, λόγω του επελθέντος ατυχήματος κατά την εκτέλεση της εργασίας του ή εξ αφορμής αυτής, υπέστη πλήρη διαρκή ανικανότητα, αναφερόμενη στην περίπτωση που περιήλθε σε απόλυτη αδυναμία να ασκεί όχι μόνο το μέχρι τότε επάγγελμά του, αλλά και οποιοδήποτε άλλο κοινωνικά και οικονομικά ισοδύναμο, έτσι ώστε να αποφεύγεται η κοινωνική και οικονομική μετάταξή του, δικαιούται την προβλεπόμενη, κατά περίπτωση, νόμιμη αποζημίωση, η οποία περιλαμβάνει το καθοριζόμενο χρηματικό ποσό. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 4 παρ. 1 β και 2 του αυτού ως άνω νόμου, για τον καθορισμό της εν λόγω αποζημίωσης (η οποία, κατά το άρθρο 3 παρ. 1 του ίδιου νόμου, σε περίπτωση πλήρους διαρκούς ανικανότητας περιλαμβάνει μισθούς έξι ετών) το μεν έτος λογίζεται πλήρες, ο δε μισθός, προκειμένου περί οποιουδήποτε άλλου εργάτη (πλην μαθητευομένων και εργατών, που δεν συμπλήρωσαν το 21^ο έτος της ηλικίας τους) λογίζεται ίσος με την αντιμισθία, που λήφθηκε πραγματικά απ' αυτόν κατά τους δώδεκα μήνες πριν από το ατύχημα, είτε σε χρήματα, είτε σε είδος. Στην περίπτωση αυτή, αν ο παθών απασχολήθηκε για χρονικό διάστημα λιγότερο των δώδεκα μηνών πριν από το ατύχημα, ως βάση του υπολογισμού της αποζημίωσης λαμβάνεται η πραγματική αντιμισθία, την οποία έλαβε από την πρόσληψή του, αυξημένη κατά το ποσό της αντιμισθίας, την οποία κατά το χρονικό διάστημα, που απαιτείται προς συμπλήρωση του δωδεκαμήνου πριν από το ατύχημα, μπορούσε να λάβει με βάση τη μέση αντιμισθία εργατών ή υπαλλήλων της αυτής κατηγορίας κατά το εν λόγω χρονικό διάστημα. Ακολουθως, κατά το άρθρο 1 αριθμ. 2γ και 7 της από 13.8.1997 συλλογικής συμβάσεως εργασίας σε φορτηγά πλοία από 4.500 D.W.T. και άνω, που κυρώθηκε με την υπ' αριθμ. 2324.2/1/97 της 27.8.1997 απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας και δημοσιεύθηκε στο 841 της 23.9.1997 ΦΕΚ (τεύχος Β'), ο βασικός μισθός του μηχανικού Γ' και του κατόχου πιστοποιητικού ικανότητας για εκτέλεση βάρδιας στο μηχανοστάσιο ανέρχεται στο ποσό των 235.600 δρχ., κατά δε το άρθρο 14 αριθμ. 2 της αυτής σ.σ.ε., σε περίπτωση ατυχήματος, ο μισθός ασθένειας καθορίζεται στο 100% του μισθού της συλλογικής σύμβασης. Επίσης, κατά το άρθρο 2 αριθμ. 1 της ως άνω σ.σ.ν.ε., στα μέλη του πληρώματος, που οι όροι αμοιβής τους ρυθμίζονται από τη σύμβαση αυτή, καταβάλλονται μηνιαίως 2.585 δρχ. ως διορθωτικό επίδομα, ενώ κατά το άρθρο 2 αριθμ. 2 της αυτής σ.σ.ν.ε., για όλες τις Κυριακές, που το πλοίο ταξιδεύει ή παραμένει σε λιμάνι, καταβάλλεται επίδομα σε

ποσοστό 22% των βασικών μισθών, το δε επίδομα αυτό χορηγείται σε όλα ανεξαιρέτως τα μέλη του πληρώματος, ανεξάρτητα από το αν προσφέρεται ή όχι από μέρους τους κάποια υπηρεσία και, αν η σύμβαση ναυτολόγησης κάποιου μέλους του πληρώματος λυθεί για οποιοδήποτε λόγο πριν περάσουν όλες οι Κυριακές, που πέφτουν στο μήνα της απόλυσης, τότε αυτό το επίδομα των 22% διαιρείται με τον αριθμό όλων των Κυριακών του μήνα και σ' αυτό το μέλος του πληρώματος καταβάλλεται το πηλίκο, που προκύπτει από τη διαίρεση, πολλαπλασιασμένο με τον αριθμό των Κυριακών, κατά τις οποίες ο ναυτικός ήταν ναυτολογημένος. Ακόμη, κατά το άρθρο 15 της εν λόγω σ.σ.ν.ε., σε περίπτωση που ο ναυτικός δικαιολογημένα παραμένει στην ξηρά για λόγους που ανάγονται στο πλοίο και δεν επιβαρυνθεί το πλοίο με την τροφοδοσία του, δικαιούται αντίτιμο τροφής, το οποίο καθορίζεται σε 2.085 δρχ. την ημέρα, εκτός σε περιπτώσεις που η παραμονή είναι σε λιμάνια των Η.Π.Α. και του Καναδά, όπου το αντίτιμο τροφής καθορίζεται σε 25 δολάρια Αμερικής την ημέρα. Στη συνέχεια, κατά το άρθρο 16 της αυτής ως άνω σ.σ.ν.ε., ο ναυτικός δικαιούται άδεια, που υπολογίζεται σε οκτώ ημέρες για κάθε μήνα υπηρεσίας του και για τις επιπλέον ημέρες σε αντίστοιχο κλάσμα της ανωτέρω μηνιαίας άδειας. Στον υπολογισμό της άδειας περιλαμβάνεται και το επίδομα 22% των Κυριακών, το δε ημερομίσθιο έχει καθορισθεί από 1.1.1990 ίσο με το 1/22 του βασικού μισθού, προσαυξημένου με τα άνω επιδόματα. Κατά τις ημέρες της άδειας του ο ναυτικός δικαιούται το βασικό μισθό, που αναλογεί σ' αυτές, όπως ορίζεται αυτός από το άρθρο 1 της συλλογικής σύμβασης, προσαυξημένο με τα επιδόματα, που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, καθώς και το αντίτιμο τροφής, όπως καθορίζεται αυτό στο άρθρο 15 για τα λιμάνια πλην των Η.Π.Α. και του Καναδά (2.085 δρχ. την ημέρα). Εξάλλου, για τον καθορισμό της αποζημίωσης και στην ως άνω περίπτωση της πλήρους διαρκούς ανικανότητας ο υπολογισμός των μισθών γίνεται με βάση το σύνολο των καταβαλλομένων αποδοχών του παθόντος – εργαζομένου, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται όλα τα συμβατικά και νόμιμα επιδόματα, οι προσαυξήσεις και αποζημιώσεις λόγω παροχής υπερεργασίας και νόμιμης υπερωριακής εργασίας, τα επιδόματα εορτών, Κυριακών και άδειας, η αποζημίωση άδειας και το αντίτιμο τροφής. Στην προκειμένη περίπτωση, το Εφετείο, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση του, δέχθηκε ανέλεγκτα και τα εξής: Την 1.8.1997 ο ενάγων και ήδη αναιρεσείων στις Φιλιππίνες κατάρτισε με τη δεύτερη εναγομένη και ήδη δεύτερη αναιρεσίβλητη, δια μέσου της αλλοδαπής πράκτορος αυτής, σύμβαση ναυτικής εργασίας ορισμένου χρόνου, διάρκειας εννέα μηνών, προκειμένου να παράσχει τις υπηρεσίες του ως Δ' μηχανικός στο πλοίο «G.R.» με σημαία Παναμά (αριθμ. νηολογίου Παναμά *, Δ.Δ.Σ. 3ED04, κοχ. 7.695, κοχ. 4.619 και 8.826 τόνων D.W.), του οποίου ήταν κυρία η πρώτη εναγομένη και ήδη πρώτη αναιρεσίβλητη, και εφοπλίστρια η ομόδικος αυτής δεύτερη αναιρεσίβλητη. Ο αναιρεσείων ναυτολογήθηκε αυθημερόν στο ανωτέρω πλοίο ως Δ' μηχανικός με μηνιαίο μισθό 598 δολαρίων Η.Π.Α. και υπηρέτησε σ' αυτό μέχρι τις 19.9.1997, οπότε απολύθηκε στο λιμάνι της Πύλου λόγω ατυχήματος. Συγκεκριμένα, κατά την ημερομηνία αυτή και ενώ το πλοίο έπλεε ανοικτά του Σουέζ με σκοπό, διαπλέοντας τη Μεσόγειο θάλασσα, να φθάσει στον προορισμό του στο λιμάνι του Μπρίστολ Μεγ. Βρετανίας, ο αναιρεσείων, εργαζόμενος στο μηχανοστάσιο του πλοίου, υπέστη εγκαύματα κυρίως στα χέρια, αλλά και σε διάφορα άλλα μέρη του σώματός του, λόγω του ότι άνοιξε αιφνίδια η ασφαλιστική βαλβίδα του στροφαλοθαλάμου της μηχανής εξαιτίας της καθόδου καυσαερίων. Παρά τη σοβαρότητα της καταστάσεως της μνείας αυτού και την αναγκαιότητα της μεταφοράς του σε νοσοκομείο της Αιγύπτου, το πλοίο συνέχισε κανονικά την πορεία του μέχρι τις 26.9.1997, οπότε ο αναιρεσείων, μετά την κατά τα άνω γενόμενη απόλυσή του,

εισήχθη προς νοσηλεία στο Γ.Ν.Ν. Καλαμάτας, πλην όμως, παρά τις παρασχεθείσες σ'αυτόν συνεχείς ιατρικές υπηρεσίες στην Αθήνα και στις Φιλιππίνες, στις 19.10.1998, κατά την εξέτασή του στον Πειραιά από πραγματογνώμονα ιατρό, έπασχε από πλήθος μονίμων μετεγκαυματικών ουλών με ανάπτυξη χηλοειδών σ'αυτές τόσο στην περιοχή της κεφαλής όσο και στα άνω και κάτω άκρα του σώματός του. Αποτέλεσμα των εν λόγω σωματικών βλαβών του αναιρεσειόντος, που επήλθαν σ'αυτόν συνεπεία του ατυχήματος και προκαλούν ιδιαίτερα στα άνω άκρα έντονη δυσκαμψία έως πλήρη ακαμψία των αρθρώσεων των αγκώνων, των πηχεοκαρπικών αρθρώσεων και των αρθρώσεων των δακτύλων, είναι η πλήρη αδυναμία του να ασκήσει και στο μέλλον τόσο το ναυτικό όσο και κάθε άλλο επάγγελμα κοινωνικά και οικονομικά ισοδύναμο. Έτσι ο αναιρεσειών, σύμφωνα με το ν. 551/1915, δικαιούται αποζημίωση για πλήρη ολική ανικανότητα προς εργασία και ειδικότερα, δικαιούται να λάβει, συνεπεία του ως άνω ατυχήματος, σύμφωνα με το νόμο αυτό και την από 13.8.1997 σ.σ.ν.ε. πληρωμάτων φορτηγών πλοίων 4.500 DW και άνω, κατά το άρθρο 1 της οποίας ο μισθός του ανερχόταν κατά το χρόνο του ατυχήματος σε 235.600 δρχ., τα εξής ποσά: α) για μισθούς ασθενείας 942.400 δρχ. (4 μήνες X 235.600) και β) για αποζημίωση λόγω πλήρους ολικής ανικανότητας προς εργασία 4.323.300 δρχ. (6 έτη X 12 μήνες ετησίως = 72 μήνες X 235.600 δρχ. μηνιαίως = 16.963.200 – 110.000 = 16.853.200 δρχ. X ¼ συν 110.000 δρχ. = 4.323.300 δρχ.). Εξάλλου, ο ισχυρισμός του αναιρεσειόντος, σύμφωνα με τον οποίο οι ανωτέρω αξιώσεις του έπρεπε να υπολογισθούν με βάση τις συμφωνηθείσες και καταβληθείσες μέχρι τον χρόνο του ατυχήματος μηνιαίες αποδοχές του, είναι αβάσιμος, διότι, εφόσον κρίθηκε ότι στην ένδικη ναυτολόγηση εφαρμοστέο είναι το ελληνικό δίκαιο, εφαρμόζονται και οι ελληνικές σ.σ.ν.ε. χωρίς διάκριση και χωρίς τον όρο της αμοιβαιότητας τόσο επί ελλήνων όσο και επί αλλοδαπών ναυτικών, αφού οι σ.σ.ν.ε. οι οποίες εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 1 του α.ν. 3276/1944 και κυρώνονται με απόφαση του Υ.Ε.Ν., που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, θέτουν κατά το κανονιστικό τους μέρος κανόνες ουσιαστικού δικαίου, οι οποίοι αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο με τους κανόνες του ελληνικού δικαίου. Κατόπιν των ανωτέρω εκτιθεμένων, το Εφετείο δέχθηκε κατά ένα μέρος την ένδικη αγωγή, ως ουσιαστικά βάσιμη. Με την κρίση του αυτή παραβίασε τούτο τις προαναφερόμενες ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 4 του ν. 551/1915 και 1 αριθμ. 2γ και 7, 2 αριθμ. 1 και 2, 14 αριθμ. 2, 15, 16 της ως άνω από 13.8.1997 σ.σ.ν.ε., αφού για τον καθορισμό της εν λόγω αποζημιώσεως και των μισθών ασθενείας δεν υπολόγισε τους μισθούς με βάση το σύνολο των καταβαλλομένων αποδοχών του αναιρεσειόντος και το αντίτιμο τροφής κατά το διάστημα της απασχολήσεώς του, ως και βάσει της μέσης αντιμισθίας, που θα μπορούσε να λάβει ο αναιρεσειών κατά το υπόλοιπο διάστημα μέχρι της συμπληρώσεως δωδεκαμήνου και συγκεκριμένα δεν συνυπολόγισε στο βασικό μηνιαίο μισθό των 235.600 δρχ., το διορθωτικό επίδομα των 2.585 δρχ. μηνιαίως, το επίδομα των Κυριακών από 51. 832 δρχ. μηνιαίως, της αναλογίας της άδειας από 104.520 δρχ. μηνιαίως και το αντίτιμο τροφής από 2.085 δρχ. την ημέρα. Επομένως, οι συναφείς λόγοι της αναιρέσεως από το άρθρο 559 αριθμ. 1 Κ.Πολ.Δ. πρέπει να γίνουν δεκτοί, ως βάσιμοι στην ουσία τους, να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να παραπεμφθεί η υπόθεση, σύμφωνα με το άρθρο 580 παρ.3 Κ.Πολ.Δ., προς περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο, που θα συγκροτηθεί από άλλους δικαστές. (Αναιρεί την υπ'αριθμ. 501/2001 απόφαση του Εφετείου Πειραιώς και παραπέμπει την υπόθεση προς περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο, που θα συγκροτηθεί από άλλους δικαστές).